

T.C. 99 99
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

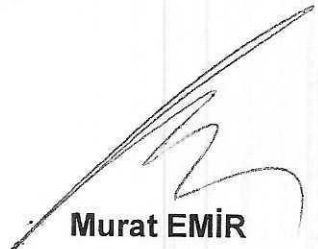
Tarih : 5.12.2025
Sayı : 892

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Asgari Ücretin Artırılması ile Sigorta Primlerinin İşveren Hisselerinin Bir Kısımının Hazine Tarafından Karşılanmasına Yönelik Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Özgür ÖZEL

Manisa Milletvekili
CHP Genel Başkanı

Murat EMİR

Ankara Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Gökhan GÜNAYDIN

İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Ali Mahir BAŞARIR

Mersin Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Gamze TAŞCIER

Ankara Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Evrensel olarak kabul edilen temel haklardan olan çalışma hakkı İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 23'ncü maddesinde "Her şahsın çalışmaya, işini serbestçe seçmeye, adil ve elverişli çalışma şartlarına ... hakkı vardır" şeklinde belirtilmiştir. Yine Anayasanın 49'ncü maddesinde Devlete, "çalışanların hayat seviyesini yükseltmek," için gerekli tedbirleri alma görevi verilmiştir. Yurttaşlarımızın adil ve elverişli koşullarda, insanca yaşama olanağı sağlayacak bir ücret karşılığında çalışması anayasal bir zorunluluk olduğu kadar Anayasanın 2'nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan sosyal devletin de gereğidir. Çalışanların onuruna yaraşır bir yaşam sürdürebilmesini sağlayacak düzeyde ücret alması ve asgari ücretin, bu ilke doğrultusunda belirlenmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Ülkemizde asgari ücret ile çalışan sayısı oldukça yüksektir. DİSK-AR verilerine göre Türkiye'de asgari ücretle çalışan işçi sayısı, işçilerin yaklaşık %50'sini oluşturmaktadır. Bu rakamlara kayıtdışı ekonomide çalışan işçiler dahil değildir. Kayıtdışı istihdam oranı TÜİK Eylül 2025 verilerine göre % 26.3'dür. Bu nedenle asgari ücretle çalışan işçi sayısının 10 milyona yakın olduğunu söylemek de mümkündür.

Bu çerçevede yaklaşık 10 milyon çalışanı ilgilendiren asgari ücretin belirlenmesi süreci ne yazık ki uluslararası sözleşmelere ve Anayasa'da tanımlanan çalışma hakkına aykırı olduğu gibi hakkaniyetli ve adaletli bir biçimde düzenlenmediği için özellikle son iki yıl içerisinde geçimlik ücret olmaktan çıkmıştır. Halihazırdaki aylık 26,005.50 Türk Lirası olan brüt asgari ücretten, çalışanın eline net 22,104.68 Türk Lirası geçmektedir ve asgari ücret 4 kişilik bir ailenin sadece asgari gıda ihtiyacını bile karşılamaktan uzaklaşmıştır. Türk-İş Konfederasyonunun verilerine göre açlık sınırı 2025 Kasım ayı itibarıyla 29,828 Türk Lirası iken yoksulluk sınırı ise 97,159 Türk Lirasıdır.

İktidarın TÜİK marifetiyle açıkladığı ekonomik verilere duyulan güven her geçen gün daha da azalmaktadır. 2018 yılından beri artarak devam eden ve son 3 yıldır ülkemiz tarihinde görülen en ağır ekonomik krize dönüşen bu ekonomik krizin bedelinin bir yandan üreten, istihdam yaratan mükelleflere, diğer yandan emeği ile geçinen milyonlara, dar gelirli ve emeklilerimize ödetildiği açıktır.

Nitekim, son iki yılda siyasi iktidar asgari ücretin belirlenmesinde satınalma gücünün bile korunmasını gözardı etmiş, asgari ücretin erimesini bilhassa tercih etmiştir. Bunun en yakın örneği, 2025 yılında uygulanan asgari ücretin belirlenmesi sürecinde yaşanmıştır. 2024 yılı sonunda, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından belirlenen yıllık enflasyon (TÜFE) yüzde 44,4 olarak gerçekleşmesine rağmen, siyasi iktidar 2025 yılında, bir yıl boyunca geçerli olacak asgari ücreti, 30 artırarak net 22 bin 104 lira olarak belirlenmişti.

2025 yılı net asgari ücreti 22 bin 104 Türk Lirası olarak belirlendiğinde, 2024 yılında gerçekleşen manşet TÜFE verisinden(%44,41) yaklaşık 15 puan düşük artırılmış ve bunu sonucunda asgari ücretin alım gücü daha baştan kayba uğratılmıştır. Bu nedenle 2025 yılı için başlangıçta ortaya çıkan kaybın telefi edilmesi bir zorunluluktur. 2025 yılı sonunda enflasyonun %31 üzerinde gerçekleşeceği, son açıklanan Kasım ayı enflasyon verisinden anlaşılmaktadır. Bu oran yeni asgari ücretin hesaplanmasında dikkate alınmalıdır. Ayrıca, Orta Vadeli Programda(OVP) 2026 yılı sonu için enflasyon tahmini %16 olarak belirlenmiştir. Ocak ayından itibaren uygulanacak olan asgari ücretin satın alma gücünün yıl içerisinde korunması ve çalışanların mağduriyetine yol açmaması için, öngörülen 2026 yılı enflasyon oranının da hesaplamalara dâhil edilmesi gerekir. Bütün bunlara ek olarak, çalışanların ülke ekonomisinde yaşanan büyümeden de pay almaları gerekir. GSYİH'nin yıllık büyüme oranı kadar refah payı da eklenince 2026 yılında asgari ücretin net 39.000,55 Türk Lirası olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Ancak ortaya koyduğumuz somut verilere rağmen siyasi iktidar, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından uygulanan ekonomik program yüzünden açlık ve yoksulluk cenderesiyle boğuşan, ücretli, memur, köylü ve esnaf gibi dar gelirli gruplar ve emeklilerin satınalma güçlerini bir nebze olsun düzeltmeye yönelik herhangi bir adım atmamaktadır. Tam tersine siyasi iktidar, geçtiğimiz yıldan bu yana işçi kesiminin bütün eleştirilerine, asgari ücretle çalışanların kamuoyuna yansıdığı üzere geçinemediklerine ilişkin haykırıışlarına kulak kapatmaktadır.

2025 yılının Kasım ayının sonunda asgari ücretlinin satınalma gücü, % 29,74 civarında enflasyon karşısında erimiştir.

Bu Teklifte öngörülen düzenlemelerin, her ne kadar toplumsal taraflar arasında belirlenmesi gereken asgari ücret sürecine müdahale etme anlamına gelse de, kamuoyunda ortaya çıkan taleplere rağmen siyasi iktidarın harekete geçmemesi nedeniyle, asgari ücretle çalışanların, enflasyon karşısındaki kayıplarının bir nebze de olsa giderilmesine yönelik olarak asgari ücretin, 2026 yılında kanunla güncellenmesi gereksiniminden ortaya çıkmıştır.

Bunun yanı sıra, işveren üzerindeki maliyetlerin yüksekliği, istihdamı artıracak teşvik mekanizmalarının yetersizliği ve mevcut desteklerin sınırlı kapsamı, denetimsizliği, işverene düşen prim ödeme sorunu daha da derinleştirmektedir.

İktidarın ekonomi bilimine aykırı ısrarları nedeniyle de 2018 yılından buna yana yaşanan ekonomik kriz derinleşerek zamana yayılmıştır. Maalesef iktidar, sebep olduğu krizin faturasını yine halka çıkarmış ve yeni kanuni düzenlemeler yaparak yurttaşlarımızın vergi yükünü arttıran adımlar atmıştır. Üreticilere, sanayiciye, esnafa yüklenen vergi ve maliyet yükleri artarken, verilen teşviklerde ciddi düşüşler yaşanmakta ya da teşvik olanakları zorlaştırılmaktadır.

Bilindiği gibi asgari ücret desteği, işveren üzerindeki mali yükü azaltarak kayıtlı istihdamı teşvik etmek ve işgücü piyasasını düzenlemek amacıyla uygulanmaktadır. Ancak, mevcut uygulamanın kapsamı ve yararlanma koşulları, desteğin etkinliğini sınırlamaktadır.

Mevcut uygulamaya baktığımızda; 2025 yılı itibarıyla asgari ücret desteği bir işçi için aylık 1000 TL olup, bu tutar günlük 33,34 TLx30 gün şeklinde hesaplanmakta ve bu destekten sınırlı bir sayıda işveren yararlanabilmektedir. Desteğin sınırlı bir kesim tarafından kullanılmasının temel nedenlerinden biri, ilgili yılda desteğe hak kazanmak için önceki yılın aynı ayında bildirilen gün sayısına eşit ya da daha fazla bildirim şartının olmasıdır. Bu durum, özellikle küçük ölçekli işletmelerin destekten yararlanmasını zorlaştırmaktadır.

Sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği, aktüeryal dengenin korunmasına bağlı iken işverenlere çıkarılan zorlukların ve işgücüne katılım önündeki engellerin artması, her şeyden önce kayıt dışılığı artırmaktadır. Ülkemizde kayıt dışı istihdamın yaygınlığı, sosyal güvenlik sisteminin gelir-gider yapısını olumsuz etkileyerek sistemin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.

Kayıt dışı istihdamın artışı devletin prim kaybına uğramasına, sosyal güvenlik açıklarının artmasına ve çalışanların sosyal hak kaybına yol açmaktadır. Ayrıca, kayıt dışılık, prim gelirlerini azaltarak sosyal güvenlik sisteminin finansmanında önemli sorunlar yaratmaktadır.

Kayıt dışı istihdamla mücadelede en önemli sorunlardan biri, denetimlerin yetersizliğidir. Bu durum, prim tabanını aşındırırken kayıtlı istihdam yapan işletmeler açısından rekabet eşitsizliğine neden olmaktadır. Ayrıca, kayıt dışı istihdam nedeniyle tahakkuk ve tahsil edilemeyen prim alacakları, prim performansına dayalı devlet katkılarını da azaltmaktadır.

Sosyal sigorta sisteminin aktüeryal dengesi açısından aktif sigortalı sayısının artırılması gerekmektedir. Ancak, işgücüne katılım oranının düşüklüğü, işsizlik oranının yüksekliği ve kayıt dışı istihdamın yaygınlığı gibi sorunlar bu dengeyi kalıcı şekilde olumsuz etkilemektedir.

OECD verilerine göre, Türkiye, işgücüne katılım oranı açısından OECD ülkeleri arasında son sırada yer almaktadır. 2024 yılı verilerine göre OECD ülkelerinin 15 ile 64 yaş arası nüfusta işgücüne katılım oranı ortalaması %74 iken, Türkiye’de bu oran %60,6’dır. Bu düşük oran, sosyal güvenlik sistemine prim ödeyen kişi sayısını doğrudan azaltmakta ve aktüeryal dengeyi olumsuz etkilemektedir.

Kayıt dışı istihdamla etkin mücadele edilmesi, işgücüne katılım oranlarının artırılması ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği için elzemdir. Bu bağlamda, kayıt dışı istihdamı azaltıcı düzenlemelerin hayata geçirilmesi ve denetim kapasitesinin artırılması ve işverenlerin işçilik maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Teklifte öngörülen düzenlemelerin uygulanması yaklaşık 1,1 Trilyon TL kamuya ilave maliyet gerektirecektir. Ancak, önerilen istihdamı teşvik düzenlemesi ile kayıtlı istihdam oranında artış sağlanarak, sosyal güvenlik sistemine 2,2 trilyon TL ilave prim geliri yaratılması beklenmektedir. Buna ek olarak, artan ücretlerle birlikte ekonomik aktivitenin artacağı, büyüme oranına olumlu katkı yapacağı ve bunların sonucunda

vergi gelirlerinde artış yanacağı için bu düzenlemenin kamu maliyesi üzerinde net etkisi çok sınırlı olacaktır.

Kanun teklifi ile

- Çalışanların asgari geçimini sağlayacak asgari ücretin, 1 Ocak 2026 tarihinden geçerli olmak üzere, en azından asgari ücretlilerin son iki yıldaki kayıplarını giderecek bir rakam olan aylık net 39 bin TL. olması,

- İşveren üzerindeki maliyetlerin azaltılması, kayıt dışı istihdamın önlenmesi ve sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesinin korunması,

hedeflenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile işçi ve ailesinin asgari geçimini sağlayacak asgari ücretin 1 Ocak 2026 tarihinden geçerli olmak üzere yıl sonuna kadar uygulanacak olan ve en azından asgari ücretlilerin son iki yıldaki kayıplarını giderecek bir rakam olan aylık net 39.000,5 TL. olması öngörülmüştür.

MADDE 2- Madde ile 2026 yılı için küçük esnaf ve mikro işletmeler ile Kobiler ile tekstil ve deri sektörlerini önceleyen bir yaklaşımla çalıştırılanların sigorta primlerinin işveren hisselerinin bir kısmının Hazine'den ödenmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 3- Madde ile yeni prim desteği sistemi ile gelişmesinden dolayı, uygulama imkânı kalmayan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 109'ncu maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

**ASGARİ ÜCRETİN ARTIRILMASI İLE SİGORTA PRİMLERİNİN İŞVEREN
HİSSELERİNİN BİR KISMININ HAZİNE TARAFINDAN KARŞILANMASINA
YÖNELİK SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 22/5/2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanununun kapsamında iş sözleşmesi ile diğer kanunlarla tanımlanmış sözleşmelere göre çalıştırılan işçilere normal bir çalışma günü karşılığı ödenen ve işçinin ve ailesinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek en düşük ücret olarak 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren 31 Aralık 2026 tarihine kadar (bu tarih dahil) ₺1.529,43 TL., günlük brüt asgari ücret ödenir. Aylık, haftalık, saat başına, parça başına veya yapılan iş tutarına göre ücret ödenen durumlarda gerekli ayarlamalar günlük brüt asgari ücrete kıyaslama yöntemi ile yapılır.

MADDE 2- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 110- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce; 2026 yılının Ocak ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde prime esas günlük kazancı 1.530 Türk lirası ve altında bildirilen sigortalılara ilişkin 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren işyerlerinden bildirilen sigortalılar için bu tarihten itibaren yıl içindeki toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere;

a) İşyerinde çalıştırılan sigortalı sayısı bir ila on arasında ise 2026 yılı Ocak ila Aralık ayları/dönemi için günlük 351,33 Türk lirası (99,41 TL.’lik kısım sigorta primi işçi hissesinden olmak üzere) ile çarpımı sonucu bulunacak tutar,

b) İşyerinde çalıştırılan sigortalı sayısı onbir ila elli arasında ise 2026 yılı Ocak ila Aralık ayları/dönemi için günlük 280 Türk lirası (99,41 TL.’lik kısım sigorta primi işçi hissesinden olmak üzere) ile çarpımı sonucu bulunacak tutar,

c) İşyerinde çalıştırılan sigortalı sayısı elli bir üzerinde ise 2025 yılı Temmuz ila Aralık ayları/dönemi için günlük 170 Türk lirası (99,41 TL.’lik kısım sigorta primi işçi hissesinden olmak üzere) ile çarpımı sonucu bulunacak tutar,

d) Tekstil ürünlerinin imalatı, giyim eşyalarının imalatı ile diğer malzemelerden deri ve ilgili ürünlerin imalatı yapılan işyerlerinde çalıştırılan sigortalılar için sigortalı sayısına bakılmaksızın 2026 yılı Ocak ila Aralık ayları/dönemi için günlük 351,33 Türk lirası ile çarpımı sonucu bulunacak tutar,

işverenlerin işçi ve işveren prim payı olarak Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir. Yukarıda belirtilen günlük kazanç tutarları Hazinece karşılanır.

Ancak birinci fıkrada belirtilen prime esas günlük kazanç tutarı, 6356 sayılı Kanun hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesine tabi özel sektör işverenlerine ait işyerleri ile 3213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi uyarınca ücretleri asgari ücretin iki katından az olamayacağı hükme bağlanan "Linyit" ve "Taşkömürü" çıkarılan işyerlerinde yer altında çalışan sigortalılar için iki katı olarak esas alınır.

İşyerinde çalıştırılan sigortalılarla ilgili 2026 yılı Ocak ila Aralık aylarına/dönemine ait aylık prim ve hizmet belgelerinin veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin yasal süresi içinde verilmediği, sigorta primlerinin yasal süresinde ödenmediği, eksik prime esas kazanç bildirimi yapıldığı, denetim ve kontrole görevli memurlarca yapılan soruşturma ve incelemelerde; çalıştırılan kişilerin sigortalı olarak bildirilmediği veya bildirilen sigortalının fiilen çalıştırılmadığı durumlarının tespit edilmesi, Kuruma prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunması hâllerinde bu maddeye ilişkin hükümler uygulanmaz. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendiren ya da ilgili diğer kanunlar uyarınca yapılandıran işverenler bu tecil ve taksitlendirme veya yapılandırma devam ettiği sürece bu madde hükümlerinden yararlandırılır.

Sigortalı ve işveren hisselerine ait sigorta primlerinin Devlet tarafından karşılandığı durumlarda işverenin ödeyeceği sigorta priminin Hazinece karşılanacak tutardan az olması hâlinde sadece sigorta prim borcu kadar mahsup işlemi yapılır.

Bu madde hükümleri, 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde sayılan kamu idarelerine ait kadro ve pozisyonlarda 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için uygulanmaz.

4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için bu maddenin birinci fıkrası uyarınca Hazine tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilerek Hazineye iade edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir."

MADDE 3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 109 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4- Bu Kanun 1/1/2026 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

